

GVILEMI

LILII GRAMMATICI ET

Poetae ex Limij Paulinae scholae olim mo-

deratoris. De gñribus nominū: ac uer-

borum präteritis & supi-

nis, Regulae pueris

apprime

utiles.

Opus recognitum & adauctum: cū Nominum
ac Verborum interpretamentis. per Ioannem Ritu-
issum scholae Paulinae praeceptorem.

Londini apud V Vinandū de V Vorde: in uico
commorantem, Anglice (the Fletestrete)

nuncupato, sub intersignio Solis.

Anno. M. D. XXXIII.

Mense Martij.

LAUS DOCTRINAE.

Est ornamentum rebus doctrina secundis
Rebus in aduersis, doctrina est portus et aura,
Dulcis doctrine fructus, radícula amara est
Ut ualeat, quis non succos potabit amaros?
Dicitur ars ideo, quo quisque exerciat illam,
Auxilio uitae, seu laudi, letitiae.
Philosophus similem uiuo canit esse peritum,
Defuncto similis, quicumque indoctus habetur.
Quippe ego doctrina malim cunctos superare
Dixit Aristoteli Macedo, quam rebus opimis.
Culto agro nihil esse potest ornatius atque
Huberius, tibi cura tui non desit agelli.

IN LAudem BONI PRAE- CEPTORIS.

Qui natos generat, laudandi quique parentes,
Qui tamē crudiūt etiā magis usque probādi
Si tibi sit natus, doctori trade perito,
Perdocet indoctus, quae dedoceantur oportet.
Discre fili artem nullam potes absque magistro;
Ad praecceptorem festino currito gressu.
Doctorem ueluti sanctum uenerare parentem,
Laudando semper, probris offendito nunquam.
Cum sapiente means, sapiens euadet amicus:
Stultorum similis fiet sapientibus haec.

IO. RITVISSI SCHOLAE PAV

line præceptoris primarij

Hexastichon.

Aptum nominibus genus assignare latinis.
Si uariare simul uerba latina cupis:

Hoc tibi præstabit doctus, puer iste libellus.

Rarus in hoc æuo quod dedit ante liber.

Est brevis est facilis, concinnus, & utilis, & sunt

Lilio ab authore hæc qualiacumq; leges.

GVIL. SVERDERVS.

Restituit genti Romane signa camillus,

Lilius at nostræ nulla minora tulit.

Ornavit patriam bello clarissimus ille,

Hic coluit studijs barbara a regna suis.

RICHARDI Vermani carmen.

En prauo sumptu, paruoq; uolumine prodit

Paruus non parua scriptus ab arte liber.

Hunc emat, & paruo sibi quilibet ære puellus

Comparet & paruo tempore multa sciet.

GVIL. Emersonus.

Has studiose puer scriptas perlege normas,

Lilius en monstret quale Guilielmus opus.

Has legis & tractas magno Rituisse labore,

Exornatus bubis ora deserta tue.

A 2

GVIL

GVILELMI Lili de latinorū nominū gñribus.

Mascula.

Regulæ generales.

Propriorum.

Propria, quæ maribus tribuuntur: mascula dicas:
Ut sūt diuorū, Mars, Bacchus, Apollo. uirorū
Ut Cato, Vergilius. Fluiorū, ut Tybris, Orontes.
Mensiū, ut october. Vētorū, ut Lybs, notus, Auster.

Propria scēmineum referentia nomina sexum,

Fæminea.

Fæmineo generi tribuuntur siue de arum

Sūt, ut Iuno, Venus. Mulierū, ceu Anna Philotis:

Urbiū, ut Elis, Opus. Regionū, ut Græcia, Persis.

Insu'æ item nomen, ceu Creta, Britannia, Ciprus.

Exceptio.

Excipienda tamen quedā sunt urbium: ut ista
Mascula, Sulmo, Agragas: qdā neutralia, ut Argos
Tybur, Preneste, & genus Auxur, quod dat utrūq.

Appellatiuorum.

Appellatiua arborū erūt mulicēria, aut Alnus,
Cupressus, Cedrus. Mas, Spinus, mas oleaster.

Et sunt neutra Siler, Suber, Thus. Robor, Acerq.

Sunt etiam uolucrum, seu passer, Irundo. Ferarum,

Ut, Tygris, Vulpes: & piscium, ut Ostrea, Cetus.

Dicta epicœna, quibus uox ipsa genus sciet aptum.

Attamen ex cunctis, quæ diximus ante notandū

Vm.

Omne quod erit in um seu græcum, siue latinum,

Esse genus neutrum, sic inuariabile nomen.

Figure speciales appellatiuorum.

Sed nunc de reliquis, quæ appellatiua uocantur:

Saut quæ sunt tanquā appellatiua, ordine dicā.

Nam genus his semper dignoscitur ex genitiuo.

Infra ut monstrabit specialis regula triplex.

Prima re.

Prima regula specialis.

NOmē nō crescēs genitiuo, ceu caro carnis.
Capra caprae, nubes nubis, genus ē mulicbre

Mascula nomina in a, dicuntur multa uirorum,
Ut scriba, affecla, papa, & rabula, lixa, lanista.

Mascula
in a.

Mascula grecorum quot declinatio prima

Fundit in as, & in es, & ab illis quot per a, fiunt.

As, es, a.

Ut satrapas satrapa, athletes athleta. Leguntur

Mascula, item uerres, natalis, aqualis, ab asse

Nata, ut centussis: coniunge licnis, & orbis,

Callis caulis, follis, collis, mensis, & ensis,

Fustis, funis, panis, penis, crinis, & ignis,

Cassis, fassis, torris, sentis, piscis, & unguis,

Et uermis, uectis, postis, societur & amxis.

Mascula ī er, seu uenter, ī os uel ī us, ut logos, ānus

Es, os, us.

Fœminei generis sunt, mater, humus, domus, alius,

Et colus, & quarte pro fructu ficus, acusq;

Porticus atq; tribus, socrus, nurus, & manus, idus:

His iungas os in us uertentia græca, Papyrus,

Os, in us.

Antidotus, costus, diphthongus, byssus, abyssus,

Crystallus synodus, saphirus cremus, & arctus,

Cum multis alijs, quæ nunc perscribere longum est.

Neutrū nomē in e: si gignitis: ut mare: rete.

Neutra ī e

Et quot in on uel in um fiunt, ut barbiton, ouum.

On, um.

Est neutrū hippomanes genus, & neutrū cacoethes

Et uirus, pelagus: neutrū modo mas, modo uulgus.

Incertis generis sunt talpa, & dama, canalis:

Epiceua.

Alcyonis, finis, clunis, restis, penus, amnis,

Pāpynus, & corbis, lynter, torquis, specus, anguis:

A 3

Pro ftruo

Pro fructu ficus fici dans, atq; phaselus,
Lecythus, ac atomus, grossus pharus, & paradisus.

Communia a.

ma a.

Cōpositū a uerbo dans a, cōe duorū est. (strat,
Graiugena a gigno, agricola a colo, id aduena moni-
A uenio, adde senex, auriga, & uerna sodalis
Vates, extorris, patruelis, perq; duelis,
Affinis iuuenis, testis, ciuis, canis, hostis.

Secunda regula specialis.

Nomen crescentis pænultima si genitiui,
Syllaba acuta sonat: ueluti hæc pietas pietas
Virtus uirtutis monstrant: genus est muliebre. (tis:

Mascula.

Mascula dicuntur monosyllaba nomina quedā:
Sal, sol, ren, & splē, car, ser, uir, uas uadis, as mas:
Bes, cres, pres, & pes, glis gliris habens gtō: (sons
Mos, flos, ros, & tros, mus, dēs, mōs, pōs, simul &
Seps pro serpente, gryps, thrax, rex, grex gregis &
Mascula sūt etiā polysyllaba ī n: ut Arcanā, (phrix
Lichen, & delphin: & in o, signantia corpus,
Vt leo gurgulio, sic senio, ternio, sermo.

N.

O.

Er, or, os.

Dens.

Mascula ī er, or, & os, ceu crater, cōditor, heros
Sic torrens, nefrens, oriens cum pluribus in dens:
Quale bibens, quando pro instrumento reperitur:
Adde gygas, elephas, athamas, paramasq; tapesq;
Atq; lebes, cures, magnos unumq; meridi.
Es nomen quinta, & quæ componuntur ab asse:
Vt dodrans, semis: iungantur mascula samnis,
Hydrops nycticorax, thorax, & mascula ueruex.
Phoenix & bombyx pro uermiculo. Attamen ex his
Sunt muliebre genus, syren, mulier, soror, uxor.

Sunt neu

Sūt neutralia & hęc monosyllaba noi a mel, fel Neutra.

Lac, far, uer, cor, as, uas, os ossis & oris,

Rus, thus, ius, crus, pus, & in al polysyllaba in atq;

Vt capital laqar. Neutrū halec & muliebre. (grus Epicœna,

Sūt dubia hęc: phytō, scobs, serpēs, bubo, rudens

Perdix, lynx, limax, stirps pro trūco, pedis & calx,

Addē dies numero, mas tantum rite secundo.

Cōmunia.

Sunt cōmune parens, author, infans, adolescēs,

Dux illex, heres, exlex, a fronte creata:

Vt bifrons, custos, bos, fur, sus, atq; sacerdos.

Tertia & ultima regula specialis.

Nomen crescentis pœnultima si genitiui
Sit grauis, ut sanguis gto sanguinis ē mas.

Fœminei generis su hyperdisyllabon in do,

Fœminea.

Quod diris, atq; in go: quod dat ignis in genitiuo.

Do, Go.

Id tibi dulcedo faciens dulcedinis: Idq;

Monstrat compago compaginis, Adjice uirgo,

Grado, fides, cōpes, teges & seges, arbor, hyemsq;

Sic baccar, syndon, gorgon, icon & amaxon.

As, is.

Gracula ī as uel ī is græca, ut sunt lapas, iaspis,

Vs.

Cassis, cussis: in us, uox una pecus pecudis dans:

His forfex, pellex, carex, simul atq; suppellex,

Appendix, istrix, coxendix: adde silixq;

Est neutrale genus, signās nō rē animatū: (dās Neutra.

Nomē ī a, ut problema: en, ut nomē: ar, ut iubar, ur A, er, ar.

Vt lecur: us, ut omus: put, ut occiput. Attamen ex his ur, as, put

Mascula sunt pecten, fur fur: Sūt neutra cadauer.

Verba, iter, suber, pro fungo tuber & huber,

Gingiber, & lassar, cicer, & piper, atq; papauer.

A 4

Et sifer

Et sifer, atq; sller. Neutra equor, marmor, adorq;

Atq; Pecus: quando pecoris facit in genitiuo.

Epiceena.

Sunt dubij generis cardo, margo, cinis, obex,
Puluis, adeps, forceps, pumex, ramex, anus, imbrex.
Adde culex, natrix, & onyx cum prole silexq;
Quamuis hæc melius uult mascula dicier usus.

Cōmunia

Communis generis sunt ista uigil, pugil, exul,
Præsul, hō, nemo, martyr, ligur, augur, & archas,
Antistes, miles, pedes, interpretes, comes, hospes,
Sic ales, præses, princeps, auceps, eques, obses:
Atq; alia a uerbis, quæ nomina multa creantur:
Ut coniunx, iudex, iudex, opifex, & aruspex.

Regula adiectiuorum generalis.

A Diectiua unam duntaxat habentia uocem,
Ut felix, audax, uoce est genus oē sub una.
Sub gemina si uoce cadant, uelut omnis & omne,
Vox commune duum prior est, uox altera neutrum.
At si tres uariant uoces, sacer ut sacra sacrum.
Vox prima est mas, altera fœmina, tertia neutrum.
Sunt quæ deficiunt, genere adiectiua notanda,
De quibus, atq; alijs. alibi tibi mentio fiet.

De simplicium uerborum præteritis,
prima coniugatio.

A Sin præsentī, perfectum format in aui:
Ut no nas nauī, uocito uocitas uocitaui.
Deme lauo laui, iuuō iuui, nexōq; nexi.

Et seco quod secui, neco quod necui, mico uerbum.

Quod micui, plico quod plicui frico qđ fricui dat.

Sic domo quod domui, tono quod tonui, sono uerbu

Quod

Quod sonui, crepo crepui, ueto quod uetui dat
Atq; cubo cubui. Raro hæc formantur in aui.
Do das rite dedi, sto stas formare steti uult.

Secunda coniugatio.

ES in præsentî perfectum format ui dans:
Ut nigreo nigres nigrui, iubeo excipe iussi,
Sorbeo sorbui habet sorpsi, quoq; mulceo mulci.
Luceo uult luxi, scepco sedi, uideoq;
Vult uidi, ceu prandeo prandi, strideo stridi,
Quattuor his infra geminatur syllaba prima
Pendeo namq; pependi, mordeo uult momordi,
Spondeo habere spondendi, tondeo uult totondi.
Suadeo suasi, ridco risi, habet ardeo & arsi

L uel r ante geo si stet, geo uertitur in si.
Urgeo ut ursi, mulgeo mulsi, dat quoq; mulxi.
Frigeo frixi, lugeo luxi, habet augeo & auxi.
Dat fleo fles fleui, leo les leui, indeq; natum
Deleo deleui, pleo ples pleui, neo neui
A maneo mansi formatur, torqueo torxi.
Hæreo uult hæsi: ueo fit ui, ut ferueo ferui.
Niueo & inde satum poscit conuiueo uiui
Et nixi / iunge his cieo ciui, uieoq; uicui.

Tertia coniugatio.

Tertia præteritum formabit, ut hic manifestum.

Bo fit bi, ut labo labi, scribo excipe scripsi Bo.
Et nubo nupsi, antiquum cumbo cubui dat

Co fit ci, ut uinco uici, uult parco peperci Co.
Et parci, dico dixi, duco quoq; duxi.

Do fit di, ut mando mandi, sed scindo sci di dat, Do.

A s

Pindo

Findo fidi, fundo fudi, tondo tutidiq;
Pendo pependi, tendo, tetendi, pendo pepedi.
Sedo. Iunge cado cecidi, & pro uerbero cedo cecidi,
Cedo pro discedere, siue locum dare, cessi
Vado, rado, ledo, ludo, diuido, trudo,
Claudo, plaudo, rodo, ex do faciunt si.

Go fit si, ut iungo iunxi: sed r ante go uult si,
Vt spargo sparsi, lego legi, & ago facit egi.
Dic tango tetigi, pungo punxi pupugiq;
Dat frango fregi, cum signat pango pacisci
Vult pepegi, pro iungo pegi, pro cano paxi.

Ho fit xi, traho ceu traxi, decet & uero uexi.

Lo fit ut, colo ceu colui: psallo excipe cum p.
Et sallo sine p, nam psalli format utrumq;
Dat uello uelli uulsi quoq;, fallo fefelli.
Cello pro frango cecidi, pello pepuliq;.

Mo fit ui, uomo ceu nomui: sed emo facit emi.
Como petit compsi, promo prompsi: adijce demo,
Quod format dempsi, sumo sumpsi, premo prepsi.

No fit ui, sino ceu sini: temno excipe tempfi.
Dat sterno strauui, sperno spreui, lino leui.
Interdum lui & lini: cerno quoq; creui,
Gigno, pono, cano, genui, posui, cecini dant.

Po fit psi, ut scalpo scalpsi: rumpo excipe rupi.
Et strepo quod format strepui, crepo qd crepui dat.

Quo fit qui, ut liquo liqui: coquo demico coxi.
Ro fit ui, scro ceu pro planto, & semino seui
Quod serui melius dat: mutans significatum.
Vult uerro uerri & uersi, uero ussi, gero gesti,

Quero quæsiui, tero triui, curro cucurri,
So uelut accersso, arcesso, incesso, atq; lacecco,
Formabit sibi: sed tolle capecco capecci,
Quodq; capecciui facit, atq; facecco facecci.
Sic uiso uisi: sed pinsso pinsui habebit.

Sco fit ui, ut pasco paut, uult posco poposci.
Vult didici disco, quæxi formare quinisco.
To fit ti, ut uerto uerti: sed sisto notetur.
Pro facio stare actiuum, nam iure stiti dat.
Sterto stertui habet, meto messui ab ecto fit cxi:
Ut flecto flexi, pecto dat pexui, habetq;
Pexi: etiam necto dat nexui, habet quoq; nexi.
Dat mitto missi: petij peto siue petui.

Vo fit ui, ut uoluo uolui: uiuo excipe uixi.
Nexo ut nexui habet, sic texo texui habebit.

Fit cio ci, ut facio feci, iacio quoq; ieci.
Antiquum latio lexi, spectro quoq; spexi.

Fit dio di, ut fodio fodi. Gio ceu fugio gi,
Fit pio pi, ut capio cepi: cupio excipe piuit:
Et rapio rapui, sapio sapui atq; sapiuit.

Fit rio ri, ut pareo peperit: tio si geminans s.
Ut quatio quæssi: quot uix reperitur in usit.

Deniq; uo fit ui, ut statuo statui, pluo plui
Format siue plui, struo sed struxi, fluo fluxi.

Quarta coniugatio.

Quarta dat is iui: mōstrat scio scis tibi sciui.
Excipias uenio, dans ueni, cambio campsi
Raucio rauci, farcio farci, farcio farcii:
Sepio sepsi, sentio sensi, fulcio fulsi.

So.

Sco.

To.

Ecto.

Vo.

Cio.

Dio. G

Pio.

Rio. I

Vo.

Haurio

Haurio item hausi, sancio sanxi, uincto uinxi,
Pro salto salio salui, & amicto micui dat:
Parcius utemur cambiui, hauriui an iciui,
Sepiui, sanciuui, sarcuiui, atq; saluiui.

De compositorum uerborum
præteritis.

PRÆTERITUM dat idem simplex & compositiuum,
Vt docui edocui mōstrat: sed syllaba semper,
Quam simplex geminat, composto non geminatur:
Præterq̃ tribus his, precurro, excurro, repungo:
Atq; a do disco, sto, posco, rite creatis.

A plico compositum, cum sub, uel nomine, ut ista:
Supplico, multiplico, gaudent formare plicui:
Applico, cōplico, replico, & explico ui, uel in aui.

Quamuis uult oleo simplex olui: tamen inde
Quoduis compositum, melius formabit oleui.

Composita a pungo formabunt omnia punxi,
Vult unum pupugi interdumq; repungo repunxi.

Natum a do, quando est inflexio tertia: ut addo,
Credo, edo, dedo, reddo, perdo, abdo uel obdo,
Condo, indo, trado, prodo, uendo, dedi: at unum
Abscondo abscondi, natum a sto stas stiti habebit.

Mutantia prima uocalem in E.

Verba hec simplicia, præsentis præteritiq;
Si componantur: uocalem primam in e mutant:
Damno, iacto, sacro, fallo, arceo, tracto, fatiscor,
Farcio, carpo, patro, scando, stergo, parioq;
Cuius nata peri duo, comperit, & reperit dant:
Cætera sed per ui, uelut hæc aperire, operire.

A. pasco

A pasco pasci tantum, composita notentur
Hæc duo compesco, dispesco pescui habere.
Cætera, ut epasco, seruabunt simplicis usum.

Mutantia primam uocalem in i.

Hæc habeo, lateo, salio statuo, cado, ledo:
Pango dans pegi. cano, quero, cedo cæcedi:
Tango, egeo, tenco, taceo, sapio, rapioq;
Si componantur, uocalem primam in i mutant:
Ut rapio rapui, eripio eripui. A cano natum
Preteritum per ui, ceu concino concinui dat.
Composita a pango retinet a quatuor ista,
Depango, oppango, circumpango, atq; repango.
A maneo mansi, minui dant quattuor ista.

Præmineo, emineo, cum promineo, inimineoq;
Simplici at uerbi seruabunt cætera formam,

Cōposita a scalpo, calco, salto a per u mutant.
Id tibi demonstrant, exculpo, inculco, resuito.

Cōposita a claudio, quatio, lauo, reſciunt a:
Id docet a claudio, ocludo, excludo: a quatioq;
Percutio, excutio: a lauo, proluo, diluo nota.

Hæc si cōponas, ago, emo, sedeo, rego, frango,
Et facio, iacio, lacio, specio, premo semper
Vocalem primam præsentis in i sibi mutant.
Preteriti nunquam, ceu frango, refringo refrégi.

A facio inficio infeci. sed pauca notentur.

Namq; suum simplex perago sequitur, atagoq;
Vtq; ab ago, dego dat degi, cogo coegi.

A rego sic pergo perrexi, uult quoq; surgo
Surrexi media præsentis syllaba adempta.

Alego

Scalpo.

Claudio

Compos. A lego nata, re, se, per, sub, uel trans præcunte,
a a lego. Præsentis seruant uocalem, in i, cetera mutant:
De quibus hæc intelligo, diligo, negligo tantum
Præteritum lexi faciunt: reliqua omnia legi.

De simplicium uerborum supinis secun-
dū desinentias præteritorum.

Nunc ex præterito discas formare supinū.
Bi sibi tū sumit, sic nāq; bibi bibitum fit.

Ci fit etum, ut uici uictum, testatur & ici
Dans ictum, feci factum, teci quoq; iactum.

Di fit sum, ut uidi uisum: quædam gemināt s.
Ut pandi passum, sedi sessum: adde scidi, quod
Dat scissum: atq; fidi fissum, fodi quoq; fossum.
Hic etiam si aduertras, quod syllaba prima supinis,
Quam uult præteritum geminari, non geminatur,
Idq; totondi dans tonsum, docet atq; cecidi:
Quod cesum, & cecidi, qd dat casum, atq; tetendi,
Quod tensum & tentū, tuludi tunsum, atq; pepedi,
Quod format peditū: adde dedi, qd iure datū uult.

Gi fit etum, ut legi lectum, pegi, pepigiq;
Dat pactum, fregi fractum, tetigi quoq; tactum.
Egi actum, pupugi punctum, fugi fugitum dat.

Li fit sum, ut salli, stans pro sale cōdio, salsum.
Dat pepuli pulsum, seculi culsum, atq; fefelli.
Falsū: dat uelli uulsum, & sic tuli habet quoq; latū,

li, ni, pi, Mi, ni, pi, qui, tum fiunt: uelut hic manifestum.
E mi emptum, ueni uentum, cecini a cano cantum.
A capio cepi dans captum, a cepio ceptum.
A rumpo rupi raptum, liqui quoq; lictum.

Ri fit sum

Ri fit sum, ut uerti uersum: peperit excipe partu. Ri.
 Si fit sum, ut uisi uisum: tamen s geminato Si.
 Misi formabit missum: fulsi excipe fultum.
 Hausi haustum: farsī sartum: farsī quoq; fartum.
 Vsi ustum, gessi gestum: torī duo tortum
 Et torsum, indulsi indultum, indulsumq; requirit.
 Psi fit ptū, ut scripsi scriptū: cāpsi excipe cāpsū. Psi.
 Ti fit tum, a sto namq; steti, a sisto stiti, sit Ti.
 Præteritum commune statum, uerti excipe uersum.
 Vi fit tum, flauī ut flatum, pauī excipe pastum. Vi.
 Dat laui lotum, interdum lautum atq; lauatum.
 Potauī potum, interdum facit & potatum.
 Sed faui fautum, caui cautum, a sero seui.
 Formes rite satum. Leui liuiq; litum dat.
 Solui a soluo solutum, uolui a uoluo uolutum.
 Vult singultiui singultum, ueneo uenis
 Veniui uentum, sepeliui rite sepultum
 Quod dat ul dat itū, ut domui domitū: excipe qdais
 Verbum in uo: quia semper ui formabit in utum.
 Exui ut exutum: A ruo deme rui ruitum dans.
 Vult secui sectum, necui nectum, fricuiq;
 Frictum, miscui item mixtum, & amicui dat amictū
 Torruī habet tostum, docui doctum, tenuiq;
 Tentum, consului consultum, alui altum alitumq;
 Sic salui saltum, colui oculi quoq; cultum.
 Pinsui habet pistum, rapui raptum, seruiq;
 A sero uult sertum, sic texui habet quoq; textum.
 Hæc si ui mutant in sum, nam cenceo censum.
 Cellui habet celsū, meceo messui habet quoq; messū.
 Nexui

Com. post. A lego nata, re, se, per, sub, uel trans præcunte,
a a lego. Præsentis seruant uocalem, in i, cetera mutant:
De quibus hæc intelligo, diligo, negligo tantum
Præteritum lexi faciunt: reliqua omnia legi.

De simplicium uerborum supinis secun-
dū desinentias præteritorum.

Nunc ex præterito discas formare supinū.
Bi sibi tū sumit, sic nāq; bibi bibitum fit.

Ci fit etum, ut uici uictum, testatur & ici
Dans ictum, feci factum, teci quoq; iactum.

Di fit sum, ut uidi uisum: quædam gemināt s.
Ut pandi passum, sedi sessum: adde scidi, quod
Dat scissum: atq; fidi fissum, fodi quoq; fossum.

Hic etiam si aduertas, quod syllaba prima supinis,
Quam uult præteritum geminari, non geminatur,
Idq; totondi dans tonsum, docet atq; cecidi:

Quod cesum, & cecidi, qd dat casum, atq; tetendi,
Quod tensum & tentū, tutudi tunsū, atq; pepedi,
Quod format peditū: adde dedi, qd iure datū uult.

Gi fit etum, ut legi lectum, pegi, pepigiq;
Dat pactum, fregi fractum, tetigi quoq; tactum.
Egi actum, pupugi punctum, fugi fugitum dat.

Li fit sum, ut salli, stans pro sale cōdio, salsum.
Dat pepuli pulsum, seculi culsum, atq; fefelli.
Falsū: dat uelli uulsum, & sic tuli habet quoq; latū,

Mi, ni, pi, qui, tum fiunt: uelut hic manifestum.
Emi emptum, ueni uentum, cecini a cano cantum.
A capio cepi dans captum, a cepio ceptum.
A rumpo rupi raptum, liqui quoq; lictum.

Ri fit sum,

Ri fit sum, ut uerri uersum: peperit excipe partu.
 Si fit sum, ut uisi uisum: tamen s geminato
 Misi formabit missum: fulsi excipe fultum.
 Hausi haustum: sarsi sartum: farsi quoq; fartum.
 Vsi ustum, gessi gestum: torli duo tortum
 Et torsum, indulsi indultum, indulsumq; requirit.
 Psi fit ptū, ut scripsi scriptū: cāpsi excipe cāpsū.
 Ti fit tum, a sto namq; steti, a sisto stiti, sit
 Præteritum commune statum, uerri excipe uersum.
 Vi fit tum, flauit ut flatum, pauit excipe pastum.
 Dat laui lotum, interdum lautum atq; lauatum.
 Potauit potum, interdum facit & potatum.
 Sed faui fautum, caui cautum, a sero seui.
 Formes rite satum. Leui liuiq; litum dat.
 Solui a soluo solutum, uolui a uoluo uolutum.
 Vult singultiui singultum, ueneo uenis
 Veniui uentum, sepeliui rite sepultum
 Quod dat ui dat itū, ut domui domitū: excipe qd̄uis
 Verbum in uo: quia semper ui formabit in utum.
 Exui ut exutum: A ruo deme rui ruitum dans.
 Vult secui sectum, necui nectum, fricuiq;
 Fricum, miscui item mixtum, & amicui dat amictū
 Torruī habet tostum, docui doctum, tenuiq;
 Tentum, consului consultum, alui altum alitumq;
 Sic salui saltum, colui oculi quoq; cultum.
 Pinsui habet pistum, rapui raptum, seruiq;
 A sero uult sertum, sic texui habet quoq; textum,
 Hæc si ui mutant in sum, nam cenceo censum.
 Cellui habet celsū, megeo messui habet quoq; messū.

Ri.
 Si.

Psi.
 Ti.

Vi.

Nexui item nexum, sic pexui habet quoq; pexum.
Dat patui passum, carui cassum, caritumq;..

Xi.

Xi fit tum, ut uinxi uinctum, quinq; abijciunt n.
Nam finxi fictum, minxi mictum inq; supino
Dat pinxi pictum, strinxi, rinxi, quoq; rictum.

De compositorum uerborum supinis.

Compositū ut simplex, formatur qdq; supinū.
Quāuis non eadē stat semper syllaba, utriq;
Compositum a tūsum, dempta n, tūsum, a ruitū fit.
Dempta uocali media, ritum: a saltum quoq; sultū.
A sero, quando satum format, composita sitū dant.
His captum, factum, iactum, raptum a per e mutāt.
Et cantum, partum, sartum quoq; fartum.
Verbum edo compositum non estum, sed facit esum,
Vnum duntaxat comedo formabit utrumq;
A nosco tantum duo, cognitū & agnitum habētur.
Cætera dant notum, nullo est iam noscitur in usu.

De præteritis uerborum in or.

Verba in or admittunt ex posteriore supino.
Præteritū uerso u per us, & sum cōsociatō
Vel fui, ut a lectu lectus sum uel fui. At horum
Nunc est deponens, nunc est commune notandum.
Nam labor lapsus, patior dat passus & eius
Nata ut compatiōr compassus, perpetiorq;
Formans perpeffus, fāteor quod fassus, & inde
Nata, ut confiteor confessus, diffittiorq;
Formans diffessus, gradior dat gressus, & inde

Nata;

Nata, ut digredior digressus, iunge fatiscor.
 Fessus sum, mensus sum metior, utor & usus.
 Pro texto orditus, pro incepto dat ordior orsus;
 Nitor nifus uel nixus sum, ulciscor & ultus.
 Irascor simul iratus, reor atq; ratus sum:
 Obliuiscor uult oblitus sum, fruor optat
 Fructus uel fruitus sum, misereri iunge misertus.
 Vult tuor & tueor non tutus, sed tuitus sum,
 Quamuis & tutum & tuitum sit utriq; supinum.
 A loquor adde locutus, & a sequor adde sequutus.
 Experior facit expertus: formare paciscor
 Gaudet pactus sum, nanciscor nactus paciscor,
 Quod uetus est uerbum, aptussum unde adipiscor adeptus
 Iunge queror questus, profiscor iunge profectus.
 Expergiscor sum experrectus, & hæc quoq; commi-
 niscor commentus, nascor natus, moriorq;
 Mortuus, atq; orior, quod præteritum facit ortus.

DE VERBIS GEMINVM PRAETERI- TVM FORMANTIBVS.

PRæteritum actiue & passiue uocis habent hæc.
 Cæno cœnaui & cœnatus sum tibi format,
 Iuro iuraui & iuratus, potōq; potaui
 Et potus, titubo titubaui uel titubatus.
 Sic careo carui & cassus sum, prandeo prandi
 Et pransus, pateo patui & passus, placeoq;
 Dat placui & placitus, suesco sœui atq; sœtus
 Veneo pro uendor, ueniui uenditus & sum.

Nubo nupsi nuptus sum, mereor meritus sum
 Vel merui. Adde libet libuit libitum, & licet adde.
 Quod licuit licitum, tedet quod teduit, & dat
 Pertesum. Adde pudet, faciens puduit puditumq;
 Atq; piget, tibi quod format piguit pigitumq;.

DE NEVTRORV M PASSIVORVM PRAETERITIS.

Neutro passiuum, sic praeteritum tibi format.
 Gaudeo gavisus sum, fido sisus, & audco
 Ausus sum, sio factus sum, solio solitus sum.

DE VERBIS PRAETERITVM MVTANTIBVS.

Quadam praeteritum uerba accipiunt aliunde,
 Inceptiuum in sco, stans pro primario adoptat.
 Praeteritum eiusdem uerbi: uult ergo tepesco
 A teplo tepui, feruesco a ferueo ferui.
 A uideo cerno uult tuidi, a concutio uult
 Praeteritum quatlo concussi, a pereutioq;
 Percussi ferio: mingo uult meio mixi:
 A sedco si do uult sedi: a suffero tollo
 Sustuli: & a suo sum fui: & a tulo rite fero tuli:
 A sto sisto steti, tantum pro stare: furoq;
 Infantui a uerbo eiusdem significati.
 Sic poscunt uescor, medcor, liquor, & reminiscor
 Praeteritum a pascor, medicor, liqueſco, recordor.

DE VER

DE VERBIS PRAETERITO CARENTIBVS.

Praeteritum fugiunt urgo, ambigo, disco, fatiscor
 Palleo, nideo: ad haec inceptiua, ut puerasco.
 Et passiuia quibus, caruere actiua supinis:
 Ut metuor, timeor Meditatiua omnia praeter.
 Parturio, esurio, quae praeteritum duo seruant.

DE VERBIS RARO SUPINVM HABENTIBVS.

Hae raro aut nunq̃ retinebunt uerba supinum
 Lambo, mico micui, rudo, scabo, parco peperci,
 Dispesco, posco, disco, compesco, quinisco,
 Dego, ango, sugo, lingo, mingo, satagoq;
 Psallo, uolo, nolo, malo, tremo, strideo, strido,
 Flauco, liueo, auct, pauco, commiueo, feruet:
 A nuco compositum, ut renuo: a cado ut incido praeter
 Occido quod facit occasum, reddoq; recasum,
 Respuo, linquo, luo, metuo, cluo, frigeo, caluo,
 Et sterto, timeo, sic luceo, & arceo, cuius
 Composita ercitur habent: sic a gruo: ut ingruo, natum
 Et quaecunq; in ui formantur neutra secunda:
 Exceptis oleo, doleo, placeo, taceoq;
 Parco, item careo, noceo, pateo, lateoq;
 Et ualeo, caleo, gaudent haec namq; supino.

FINIS.

B :

NOMI

NOMINVM AC VERBORVM INTER, PRAETATIO.

Apollo, deus quem Graeci Solem appellant.

Auster, uentus flans a meridie.

Anna, nomen mulieris.

Agragas, urbs Siciliae.

Argos, oppidi nomen.

Auxur, nomen urbis Italiae quae nunc tartarina dicitur.

Alnus, genus arboris,

Acer, athor.

Assecla, qui continue & semper aliquem sequitur.

Athlethes, pugil & luctator.

Aqualis genus uasis ad aquam tenendam.

Axis, diametron mundi, & dicitur teres circa
quod rota currus uertitur.

Amnis, fluuius.

Aluus, inferior uenter qua sordes efluunt.

Acus, instrumentum sartoris, uel frumenti purgamentum
ac mulieris ornamentum.

Antidotus, medicamentum contra uenenum datum.

Abyssus, immensa quaedam profunditas impenetrabilis.

Arctus, ursa quam nostri Septentrionem dixerunt, sig-
num coeleste.

Alcyon, auis maritima hyeme pullos educans.

Anguis, serpens in aquis degens.

Atomus, corpus insecabile.

Agricola, qui exercet rē rusticam.

Aduer

Aduena, qui non est ciuis, sed externus.
Auriga, qui uel quæ currum ducit.
Affinis, cognatus.
As, est libera, id est duodecim uncia.
Acaruan, gens ex ea regione Aegypti.
Athamas, nomen uiri.
Author, qui uel quæ aliquod opus facit.
Adolescens, iuuenis adultus.
Arbor notæ significationis.
Amazones, Scythicæ scemine, eo quod mammis careant.
Appendix, quod alijs adiunctum quasi eo alio pendeat.
Ador, frumenti genus uel farris.
Adeps, omnis pinguedo siue carnis, siue alterius rei.
Anas, auis in aquis degens.
Augur, qui futura pronunciat.
Archas, ex Archadia populus.
Antistes, in aliqua re summus.
Ales, quælibet auis, aut uelox.
Auceps, qui uel quæ aues capit.
Aruspex, uictima inspicit.

Anus, uetula.

B.

Bacchus, deus uini.
Britannia, regio quam iam Angliam uocamus.
Byssus, genus lini subtilissimi.
Barbiton instrumentum musicum quod pulsatur plectro
uel calamo.
Bes, uncie octo.
Bidens, instrumentum tot dentium, uel ouis.
Bombix, uermis, & pro materia sumitur.

B 3

Bubo

Bubo, avis nomen, a bouis mugitu.

Bifrons, habens duos frontes.

Bos, nota est significatio.

Bacchar, herba radice odorata.

C.

Cato, nomen uiri.

Creta, insula est.

Cyprus, insula diues, & luxui dedita.

Cipressus, arboris nomen.

Cedrus, arbor ingens & procera.

Cetus, piscis maximus.

Caro, qd aīa carcat, non solū de aīalibus, sed etiā de piscibus.

Capra, animal a carpendis uirgultis dictum.

Centussis, centum librarum.

Callis, uia perdurata, id est trita.

Caulis, in herbis dicitur ipsum robur siue stipes.

Collis, monticulus.

Crinis, capillus.

Cassis, reticulum, & pro galea fœminini est.

Colus instrumentum quod pensa continet.

Costus, radix magni odoris.

Cristallus, glacies ex gelu uehementer concreta.

Cacoethes, malus mos.

Canalis, per quod aqua confluit in uis lapide stratis.

Clunis, natiui tumor.

Corbis, uas ex uiminibus factum.

Cinis, puluis.

Canis, animal latrabile, piscis marinus, signum celeste.

Car, aliquis ex Cala.

Cres,

Cres, Cretensis.

Curculio, animal paruum frumentum corrodens,

Crater, uas amplum, cui uinum aut oleum imponimus,

Conditor, qui aliquid facit,

Cures, oppidi nomen.

Cor fons & radix uitæ.

Crus, pars a genibus usq; ad inferiorem pedem.

Capital, quod olim sacerdotula gestabant in capite.

Calx, pes imus, & pre cuiusuis rei sine ponitur, uel pro materia qua lapides in muro conglutinantur.

Custos, qui uel quæ rem aliquam tuetur & curat.

Compago, compactio & coniunctio.

Compedes, uinculi genus.

Cuspis, acutior pars hastæ.

Carex, herba acuta durissima.

Corendix, coxarum uertex, quo fœmora uertuntur.

Cadaver, corpus insecabile.

Cicer, genus leguminis.

Cardo, quo ianua mouetur.

Culex, uermiculus alatus.

Comes, comitans aut sequens.

Coniunx, maritus, uel uxor.

D.

Domus, ædificium ad habitandum factum.

Diphthongus, unicus duarum uocalium sonus.

Dama, animal timidum.

Dens, notum est, per similitudinem capitur pro omni quo aliquid teneri potest.

Delphin, piscis maris, & signum celeste.

B 4

Dodrans,

Dodrans,uncia nouem.

Dies,tempus duodecim horarum.

Dulcedo,suauitas.

Dux,qui uel quæ ducit aliquem.

E.

Elis,ciuitas Archadiæ

Ensis gladius.

Eremus,locus desertus.

Extorris,exul.

Elephas,animal maximum.

Aes,quoddam metallum,capitur pro pecunia.

Exlex,sine lege uiuens.

Equor,mare.

Exul,qui uel quæ exulat.

Eques,homo equo insidens.

F.

Follis,instrumentum quo attrahitur atq; emittitur uentus.

Fustis,baculus.

Fumis,restis.

Fascis,lignorum aut alterius rei congeries.

Ficus,arbor,uel morbus.

Finis,extremitas,sive terminus in unaquaq; re.

Flos dictus qui ex arboribus uel herbis colligitur.

Fons scatebra.

Fel,purgamentum sanguinis.

Far,farina,et de omnibus frugibus dicitur.

Fur,qui uel quæ aliquid alteri subtrahit.

Fides,constantia in omnibus rebus.

Forfex,instrumentum sartorium,quo aliquid scinditur.

Furfur.

Furfur, purgamentum farine.

Forceps, instrumentum quo tenetur aliquid.

G.

Græcia, regio.

Grossus, ficus abortiua quæ non maturefcit,

Graiugena, Græci dicti sunt.

Glis, animal muri simile,

Grips, animal pennatum omni ex parte leoni simile.

Grex, pecudum multitudo.

Gurgulio, pars gutturis a naribus ad pulmonem, uel animal.

Gigas, uir altissime stature.

Garamas, Lybiæ incola.

Grus, auis nota.

Grando, gutta aquæ in aere congelata.

Gorgon, nomen mulieris,

Gingiber, herba in Arabia nascens.

H.

Humus, terra humecta.

Hippomanes, uirus ab equa collectum, uel caruncula in fronte pulli equini, hominem ad insaniam redigens.

Hostis, inimicus, uel peregrinus.

Heros, uir diuinus, & semideus.

Hydrops, aqua intercus.

Halec, piscis q̄ sola aqua nutritur.

Hæres, qui succedit in hereditatem.

Hyems, bruma.

Histrix, animal ex Erinaceorū gñe.

Huber, fertilis, abundans, & mamma pecoris, & hominis.

Homo, notæ est significationis.

B 5

Hyrundo,

Irundo, avis notissima.

ospes, qui uel quæ ad hospitium recipit, aut recipitur,
& capitur pro peregrino.

I.

ino, dea Iouis uxor.

nis, unum ex quattuor elementis.

us, dies qui diuidunt mensem.

uenis, qui adolescentium excessit ætatem.

s, quod natura, aut ciuitas, aut gens iubet, & liquor
eorum, quæ coquantur.

fans, homo per ætatem nondum sciens fari.

ex, qui sine lege uiuit.

on, Imago.

spis, lapis preciosus.

bar, sol uel ipse splendor.

cur, hepar.

er, itio, actus eundi.

iber, agmen aquarum largius ex nubibus effusum.

terpres, qui authores declarat, aut aliquid ex lingua
in linguam transfert.

dex, qui uel quæ iudicat.

L.

bs, uentus Libicus.

xa, coquus in exercitu, uel qui sequuntur questus gratia.

tnista, qui domi gladiatores docet, & populo uendit.

ten, splen.

ogos, sermo, ratio, uerbum.

inter, nauicula e cauata arbore facta.

ecythus, ampulla olearia.

Lichen.

Lichen, grauiſſimum morbi genus.

Leo, animal ferox.

Labes, uas aeneum.

Lac succus maternus, quo animalia nutriuntur.

Laquear, pars superior cubiculi parum connexa.

Linx, animal maculosum acutiſſime uidens.

Limax, teſtudo & coclea terreſtris.

Lampas, ignis aut ſolis ſplendor.

Lassar, herba quedam & ſuccus ex culmo
laſerpitiꝝ exudans.

Ligur, incola Liguria.

M.

Mars, deus belli.

Mater, nota eſt ſignificatio.

Mēſis, tempus tot dierum.

Manus, membrum notum.

Mare, pelagus.

Mas, uir.

Mos, uitae inſtitutum conſuetudine firmatum.

Mus, exiguum animal.

Mons, terrae tumor altiſſimus

Magnes, lapis ad ſe ferrum attrahens.

Meridies, dies medius.

Mulier, quae non eſt uirgo.

Mel, liquamen dulce.

Marmor, lapidis genus.

Margo, auis in aquam cibum captans aſſidue immergens.

Martyr, teſtis.

Miles, qui pede militat.

N.

Notus, uentus meridionalis.

Natalis, dies alicui natalis,

Nurus, filij uxor.

Nubes, uapor humidus sublimis egressus.

Nesciens, porculus per etatem fabam frondere, frangere

Nondum potens.

Nocticorax, coruus nocturnus.

Natrix, serpens aquaticus.

Nemo, nullus homo.

O.

Orontes, nomen uiri, & fluij.

October, mensis sic dictus.

Opus opontis, nomen ciuitatis in Locris.

Oleaster, olea siluestris.

Ostrea, concha genus.

Ombis circulus mundi, res rotunda.

Optum, notum est, & est tantum auium.

Oriens, regio orientalis.

Ossis, concavum illud intra quod sunt dentes & lingua

Ossis, solidamentum corporis durum.

Omen, augurium quod fit ore.

Omnus, pondus alicui iniunctum.

Occiput, posterior pars capitis.

Obex, obiectum aliquod uel obstaculum, ut pessulum, sera.

Onix, unguis, & gemma.

Offes, qui uel quae traditur in fidem alteri.

Opifex, qui opus facit.

P.

Philotis, nomen mulieris.
 Persis, orientalis regio.
 Preneste, nomen urbis.
 Passer, avis salacissima.
 Papa, summa sacerdos.
 Panis, quo pascimur.
 Penis, cauda.
 Pistis, fides.
 Postis, latus portæ siue ianue.
 Porticus, ampla domus propter repentinos imēres deambulationis gratie edificata.
 Papyrus, charta qua utimur in literis scribendis.
 Pelagus, mare.
 Penus, omne esculentum, polentum quo homines uescuntur.
 Pampinus, uitis ramus.
 Phaselus, nauicula uelox & oblonga.
 Pharus, turris altissima in portu que lucet nauigantibus.
 Paradisus, locus amœnissimus.
 Patruelis, patruorum filij.
 Parduelis, qui commisit crimen læse maiestatis. Hostis.
 Pietas, pius cultus.
 Pes, ima pars corporis qua gradimur.
 Pres, sponsor qui se obligat. i. fideiussor in lite nummaria.
 Pons, asser uel quiduis aliud per quod super aquas trāsimus.
 Phrix, uir Phrigiæ.
 Phœnix, avis unica.
 Pus, sanies & quicunq; humor in putredinem uersus.
 Phytton, serpens e putredine natus.
 Perdix, avis nota.

arens, pater aut mater, auis aut auia.

Pecus cudit oris, omne animal quod sub hominis imperijs
pabulo terrae pascitur.

Pellex, mulier impudica.

Problema, propositio interrogationem annexam habens.

Pecten, instrumentum textorum & dentatum.

Piper herba.

Papauer, genus herbae soporiferum.

Puluis, notum est.

Pumex, lapis cauernosus.

Pugil, qui uel quae pugnandi artem nouit.

Præsul, qui uel quae præest.

Præses, qui uel quae præsidet.

Princeps, qui uel quae principatum obtinet.

R.

Robor, species quercus durissima.

Rabula, homo inutilis.

Rete instrumentum quo pisces capiuntur.

Restis, funis uel lorum,

Ros, humor qui sereno tempore ex caelo fluit.

Rex, nota est significatio.

Rus, locus extra urbem ubi agri sunt & uillae.

Rudens, funis nauticus.

Ramex, ruptura & descensio intestinorum.

Ren, uiscus quoddam.

S.

Sulmo, oppidum in Brutijs.

Spinus, pruni species.

Siler, frutex potius quam arbor.

Suber,

Suber, genus ligni quod nautis utile est ut supernatent retia.
Scriba, qui litera, uel gesta, uel tabellas, & similia scribit
alterius nomine.
Satrapas, princeps.
Sentis, spina.
Socrus, uxoris uel mariti mater.
Synodus, conuentus.
Saphyrus, preciosus lapis.
Specus, spelunca unde spectare licet.
Senex, senio confectus.
Sodalis, eiusdem sortis socius.
Sal, quo utitur in cibis condiendis.
Sol, qui & Phœbus dicitur.
Splen, lyen, uiscus quoddam.
Ser, populus Asiæ.
Seps, serpens paruus.
Senio, quod puncta continet.
Sermo, loquela.
Semis, i. semi as, sex uncie, & dimidium asis.
Samnis, nomen gentis.
Siren, monstrum maris.
Soror, notum est.
Scrobs, fossa aut puteus.
Serpens, anguis.
Stirps, truncus uel progenies.
Sus, animal sordidum.
Sacerdos, deo dicatus, dicatiue ad sacrificia faciendâ.
Sanguis, cruor qui ex uulnere strargitur.
Seges, frumentum in spicis.

Syndon, uelum subtilissimum.

ISupplex, res domestica.

Sifer, legumen.

ESilex, lapis durissimus unde excutitur ignis.

FSiler, arbor quam uulgo salicem uocant.

PSacer, quod uenerabile.

F T.

FTibris, Fluvius Italiae.

FTibur, oppidum Italiae.

EThus, incensum libamen quod deum ueneramur, aliquando

edo ipsa arbor.

ETigris, animal uelocissimum & truculentum.

PTorris, lignum ardens uel adustum.

PTribus, progenies.

Talpa, animal captum oculis, muri simile.

Torris, circulus aureus, colliq; ornamentum.

TEstis, qui uel quae testimonium profert.

Tros, nomen uiri.

AThrax, uir Thraciae.

Termio, numerus ternarius.

Torrens, fluvius per pluuiam collectus.

Tapes, id est, panni depicti tegimen mire pictum

uarijs coloribus.

Tborax, pectus & pectoris munimentum.

Teges, uile stragulum, matta sirpea,

Tuber, dictus a tumendo, & priore longa, terra callus.

V.

Virgilius poeta.

Venus, dea amoris & uenustatis.

Vulpes;

Vulpes, animal astutum.

Verres, porcus non castratus.

Vnguis, durities digitorum: tam in auibus ceterisque bestiis,
quam in homine.

Vermis a uertendo, quia sese torquendo repit.

Vectis, instrumentum quo clauditur hostium.

Venter, qui a pectore ad pubem terminatur.

Virus, uenenum & grauis odor.

Vulgus, multitudo ignobilis.

Verna, ex ancilla domi natus seruus.

Vates, poeta & futura prædicunt.

Virtus, ars recte beneque uiuendi.

Ver, anni pars temperatior.

Vas uadis, uadimonium.

Veruex, mas inter oues cui adempti sunt testiculi.

Vxor, uiri coniunx.

Vir, notum est.

Vas uasis, instrumentum ad aliquid capiendum idoneum.

Virgo, quæ non est passa uirum.

Verber, instrumentum longum uerberandi.

Vigil, qui uel quæ uigilat.

Vindex, qui uel quæ uindicat.

Sequitur uerborum interpretatio.

A

Ardeo, uror, inflammor.

Augeo, magis fio.

Ago, facio,

Accerso, eo ad uocandum, uel uacor.

G. L. de gene. nominū.

C

Arceſco,

Arcesco, uoco, & accuso.

Amicio, uestio.

Apiscor, assequor, acquiro.

Adipiscor, assecutus sum.

Aueo, cupio.

Arceo, pello, & aduenire non sino.

Applico, adiungo, & aduenio.

Abdo, abscondo.

Abscondo, occulto.

Aperio, indico, refert.

Allo, nutrio.

Audeo, sum ausus.

Ambigo, circumago, circundo.

Ango, crucio, premo, uexo.

Annuo, assentior.

C.

Crepo, uiolentum sonum facio.

Cubo, laceo, proprie ut egroti.

Comiueo, claudo oculos.

Citeo, uoco, prouoco.

Cumbo, iaceo.

Cedo cecidi, percutio.

Cedo cessi, locum do.

Claudo, includo.

Colo, adoro, ueneror.

Cedo sine diphthongo, idem quod cedo cessi, id est, ab eo: cum
diphthongo cedo cecidi, percutio.

Como, orno, & maxime capillos.

Cerno, iudeo.

Cano,

Cano, uoce modulator.
Coquo, esui aliquid apto.
Curro, celeri gradu progredior.
Capeſſo, capio, uel ad capiendum eo.
Cupio, deſydeſco.
Cambio, mutuo pecuniam.
Comminuſcor, excogito.
Complico, ſimul plico.
Credo, committo.
Condo, eſt in locum interioreſ ad cuſtodiam dare.
Carpo, tollo.
Comperio, ab alio cognoſco.
Compeſco, coeſceſco, cohibeo.
Cado, ruo.
Concino, ſimul cano.
Circumpango, circumfigo, circumplanto, circumtundo.
Calco, comprimo, peſſundo.
Capio, apprehendo, accipio.
Compatior, miſereor.
Confiteor, affirmo, ac totum fateor.
Cæno, cœnam ſumo.
Concutio, moueo, quatio.
Cluo, pungno, ſplendeo.
Caluo, decipior, fruſtror.
Caleo, calidus ſum.
Cogo, impello.
Cœpio, incipio.
Caueo, prouido.
Conſulo, conſilium peto.

Colo, adoro, ueneror.

Censeo, iudico, uel existimo.

Careo, priuor, non habeo.

D.

Domo, mansuetum facio.

Do, dono.

Deleo, expungo proprie lineas aut regulas.

Dico, loquor, nomino.

Duco, notum est.

Diuido, partior.

Demo, aufero.

Disco, capio doctrinam.

Digredior, discedo.

Doleo, tristis sum.

Dedo, in perpetuum do, uel totum subdo.

Damno, damno afficio, uel condemno.

Discesco, separo, dirimo.

Depango, defigo.

Diluo, aqua uel quouis humore aliquid purgo.

Dego, ago.

Diligo, amo.

Diffiteor, inficias eo, nego.

E.

Excuro, extra curro.

Explico, extendo, et declaro.

Experior, tento, uel tentor.

Eurio, famem patior.

Edo, comedo.

Egeo, careo.

Eripio,

Eripio, extra rapio.
Eminco, prae alijs pareo, uel excello.
Excuso, extra culpam reddo.
Excludo, extra claudio.
Excutio, eijcio, emitto.
Emo, comparo, mereor.
Exuo, exsoluo, denudo.
Expergiscor, euigilo.

F.

Frico, scalpo.
Frigeo, frigidus sum.
Fleo, lachrymor.
Feruleo, ualde caleo.
Findo, disseco, diffundo.
Fundo, liquefacio, uel liquidum stargo.
Frango, rumpo, destruo.
Fallo, decipio.
Facecco, facio, uel eo ad faciendum.
Facio, aliquid ago.
Flecto, inclino, uoluo, duco, moueo.
Fodio, terram eruo.
Fugio, uito, currendo relinquo.
Fluo, decurro, proprie ut liquores.
Farcio, saturo, impleo, pingue facio, sagino.
Fulcio, sustineo, munco.
Flo, spiro.
Fauco, recte alicui opto.
Fingo, formo.
Fateor, annuo, concedo.

Fatiscor, fessus sum.

Fruor, utor ad delectationem.

Fido, fiduciam, & spem habeo.

Flauco, flauus sum.

Fio, efficior.

Feruesco, caleasco.

Ferior, percutio.

Furo, insanio.

Fatisco, deficio, aut fatigor.

G.

Gigno, genero.

Gero, porto.

Grador, eo gradus, uel per quod itur.

Gaudeo, letor.

Gruo, ut grues gruere dicuntur.

H.

Hereo, arcte alicui rei infigor.

Haurio, humorem excipio, extraho.

Habeo, possideo, tenco.

I.

Iuuo, auxilium do.

Iubeo, impero.

Iungo, cumulo, & quasi in unum ago.

Incesso, accuso, impero.

Iaceo, decumbo.

Indulgeo, obsequor.

Irascor, ira simulo.

Ingruo, inuado, impetum facio.

Indo, impono.

Incido,

Incido,ferio,seco.

Immineo,insto.

Inculco,cadem sæpius iterando ingero.

Inficio,intingo,uicio,seu maculo.

Intelligo,capio.

Iuro,turamentum facio.

L.

Lauro,aqua purgo.

Luceo,luce[m] emitto.

Lugeo,doleo,tristor.

Leo,imprimo,formo.

Lambo,lingua lingo.

Lædo,malum infero,dolore afficio.

Ludo,ludum exerceo,iocor.

Lego,notum est.

Lino,aliquid alicui rei superinduco.

Linquo,committo,pecco.

Lacesso,uexo,incito,prouoco.

Lacio,in fraudem duco.

Labor,cado.

Libet,placet.

Licet,fas est.

Liquor,liqueo.

Liquesco,liqueo.

Lingo,lambo,id est,aliquid lingua molliter tango.

Liueo,liuidus sum,id est,sordidus.

Luo,soluo,pœnas do.

Lateo,abscondo,non comparo.

Lactō,per blandicias decipio.

M.

Mico, fulgeo cum motu uel tremore.
 Mulceo, lenio.
 Mordeo, dentibus ludo.
 Mulgeo, lac mammis exprimo.
 Maneo, sisto, & expecto.
 Mando, comedo, uel committo.
 Meto, seco, amputo herbam uel segetem.
 Mitto, ad aliquem do.
 Mereor, aliquid facio quamobrem dignus sum obtinere.
 Medeor, do medelam.
 Malo, magis uelim.
 Multiplico, adaugeo.
 Mingo, urinam facio.
 Metior, pondero mēsurā, cōsidera.
 Misereor, misericordia affector.
 Morior, e uita discedo.
 Meio, mingo.
 Medicor, medeor, remediū adfero.
 Metuor, timeor.
 Metuo, timeo.

N.

Jo, nato.
 Lexo, ligo, uelnecto.
 Jeco, quacumq; re occido.
 Jigreo, niger fio.
 Jinceo, est oculorum & aliorū mēbrorū uisu aliquid conari.
 Jubo, uitro trador.
 Necto, ligo, coniungo.

Negligo,

Negligo, contemno, non curo.

Neco occido.

Nosco, rem certam habeo.

Nitor, conor, ago sedulo.

Nanciscor, acquiro.

Nascor, orior, in mundum uenio.

Nolo, recuso, non uolo.

Nideo, splendo.

Noceo, malum infero.

O.

Obdo, oppono, siue appono.

Operio, tego.

Oppango, circumfigo, circumplanto.

Ocludo, claudio.

Ordior, incipio.

Obluiscor, memoria aliquid excidere oino.

Orior surgo, incipio.

P.

Plico, contraho, & rugas facio.

Prandeo, prandium sumo, uel ante prandium cibum sumo.

Pendeo, suspensus sum.

Pleo, plenum facio.

Pendo, suspendo, uel pondeo, aestimo.

Plaudo, manibus percutio, ac gestu leticiam indico.

Psallo cano instrumento musico.

Pello, eicio, remoueo.

Promo, profero, eloquor.

Premo, calco ac inuito alicui rei cum pondere.

Pono, colloquo, constituo.

Pinso, lundo, panem conficio.
Pasco, nutrio.
Pesco, peto.
Pecto, orno capillos.
Peto, oro, obsecro, uolo.
Pareo, obedio.
Pluo, aquam demitto.
Profiscor, eo alio.
Praecurro, antecurro, siue cito ante eo.
Perdo, amitto.
Prodo, manifesto.
Patro, aliquid mali committo.
Pango, paciscor, cano, iungo, plango, figo.
Pramineo, praeello.
Promineo, procul apparo.
Percutio, serio.
Proluo, multum siue multo tempore lauo.
Perago, perficio.
Pergo, in re procedo, abeo.
Perlego, totum lego.
Pando, aperio, patefacio.
Pedo, uentris crepitum facio.
Pungo, stimulo morsum, ac aculeum infigo.
Pario, prolem produco.
Poto, bibo.
Pexo, explico, & pango capillum.
Pateo, apertus sum.
Pango, formam alicuius rei ductis lineis represento.
Patior, sustineo, tolero.

Perpetior,

Perpetior, multum cum labore ac dolore patior.
Paciscor, pactum facio, uel in pactum peto.
Placco, gratus sum.
Pudet, pudore afficior.
Piget, dolet, seu molestum est.
Pascor, faueor, alor.
Palleo, parum albeo.
Puerasco, exacta infantia pueritiam inchoo.
Parturio, cupio, aut conor parere.
Parco, abstineo ab ultione.
Faueo, timeo.

Q.

Quinisco, caput inclino, moueo.
Quatio, moueo, concutio.
Queror, lamentor.
Quero, inuestigo, interrogo.

R.

Rideo, cachinno.
Rado, cultro, uel quavis re acuto decerpo.
Rodo, mordeo, comedo.
Rumpo, frango.
Rapio, per uim traho, aufero.
Rescio, percipio.
Refringo, iterum frango.
Repungo, iterum stimulo, uicem reddo.
Replco, dissoluo.
Reddo, acceptum uel ablatum restituo.
Reperio, inuenio.
Repango, dissoluo, reiuungo.

Resul

Resulto, resilio, reuertor, in contrarium salto.

Rego, guberno.

Religo, rursus ligo.

Ruo, cado.

Rapio, uiolenter aufero.

Ringo, os torqueo ut canes.

Rcor, arbitror, puto.

Reminiscor, recordor, memini.

Recordor, rursus in mentem reuoco.

Rudo, grauiter sono, ut asini.

Renuo, refuto, reſcio.

Rcido, retro siue iterum in eadem cado.

Rſpuo, repudio, ſperno.

R
S.

Rco, ſcindo, diuido, ſindo.

Rno, ſonum facio.

Ro, rectus ſum, id eſt maneo.

Rbeo, deglutio quicquam molle.

Rideo, facio ſtridorem ſonum uiolentiam.

Rondeo, promitto.

Rudeo, hortor ad id aliquem quod intendo.

Ribo, literas formo.

Rdo, ſindo, frango.

Rurgo, late proſicio, ac paſſim iacto.

Rio, ſale condio, ac conſpergo.

Rro, multum & pene nimium mihi tribus.

R, permitto.

Rro, proſicio in terram.

Rro, deſpicio, contemno.

Sca!po,

Scalpo, sculpo, & sodio ungulibus ac manibus.

Strepo, sonum facio.

Sero, semino, planto.

Soluo, quod ligatum erat dissoluo ac enodo.

Singultio, grauiter tussio, & singultum emitto.

Sepelio, defunctum terra condo.

Seco, diuido. Salio, salto.

Stringo, premo, arcto.

Sequor, abeuntem subsequor.

Suesco, soleo.

Soleo, suctus sum.

Sedeo, quiesco.

Sido, descendo ad sedendum.

Scabo, frico.

Sugeo, spiritu attraho succum.

Satago, satis ago, laboro, sollicitus sum.

Serto, dormio, & sonum altum dormiendo facio.

Sindo, seco, findo.

Sisto, stare facio.

Supplico, humiliter, & cum reuerentia precor.

Sacro, deo dedico, sacrum facio.

Scando, in altum tendo.

Specio, uideo.

Selego, seorsum colligo.

Secerno, statuo, pono, ordino.

Sublego, furto aliquid surripio, substituo.

Sapio, saporem habeo.

Salto, tripudio.

Sapio, obstruo, circumdo, munio.

Sartio, purgo, reficio, iterum facio.

Sarcio firmo, & pprie effuso sanguine p hostile imolatione.

Sentio, aliquo sensu percipio, pro intelligo ponitur.

T.

Tono, ualde sono, ac facio tonitrum.

Tondeo, crines uel lanam seco forcipe.

Torqueo, inflecto.

Fundo, percutio, pulso.

Trudo, manibus, pedibusue impello.

Tango, percutio.

Traho, ui ad me rapio, ac duco.

Temno, sperno.

Tero, comminuo, consumo, sundo.

Trado, in potestatem alterius transfero.

Timeor, metior.

Tracto, traho, uel sursum traho.

Teneo, apprehendo.

Taceo, sileo, non loquor.

Translego, legendo transcurro, ac perlego.

Tendo, expando.

Torreo, uro, asso.

Texo, telam struo, ac paro.

Tueor, defendor.

Tuor, uideo.

Titubo, lingua, uel pedibus uacillo.

Teperesco, languidus, aut piger sum.

Tollo, eleuo, subleuo.

Timeo, metuo.

Tremo, commoueor, agitor.

Tædet, pertesum est, displicet.

V.

Verto, mutuo, uoluo.

Vescor, utor cibo, ac pascor.

Voluo, uerto.

Vhuc, uitam ago.

Venio, ad aliquem accedo.

Vinco, supero.

Vro, ardore aut frigore, nonnunquam alia uilado.

Vlciscor, uindico.

Vocito, frequenter uoco.

Veto, prohibeo.

Urgeo, premo, compello.

Vincio, ligo.

Vado, eo.

Veho, plauistro naut, quadrupede duco.

Vello, traho, extirpo.

Vomo, per os eijcio.

Verro, purgo, traho.

Viso, eo ad uiuendum.

Vendo, uenundo, alieno.

Valeo, possum, ualidus, ac sanus sum.

Verto, muto, uoluo.

Veneo, uendor.

Vtor, usum rei habeo.

Video, oculis intueor.

Vergo, tendo, declino.

FINIS.

